

O'zbekistonning geografik o'rni mavzusini o'qitishda sher va maqollardan foydalanish

Madrimova Madinabanu Otabek qizi
Urganch davlat universiteti talabsi

Annotatsiya: Geografik o'rni o'rganishda she'rlar orqali O'zbekistonning tabiiy go'zalliklari, iqlimi, yer osti boyliklari va xalqining madaniy merosiga e'tibor qaratiladi. Masalan, Amir Temur yoki Alisher Navoiy singari buyuk shoirlarning asarlaridan misollar keltirib, mamlakatning tarixi va afsonaviy joylari haqida ma'lumot berish mumkin. Maqollar esa xalq donoligini ifodalaydi va O'zbekistonning geografik joylashuviga xos xususiyatlarni yoritadi. “Toshkentda tosh yo'q” yoki “Orol dengizi – mintaqamizning ko'z yoshlari” kabi maqollar orqali o'quvchilar mushohada yuritishga undaladi.

Kalit so'zlar: geografik joylashuv, tarixiylik, geografik o'rin, serquyosh o'lka, madhiya, orol,

Аннотация: При изучении географического положения посредством стихотворений уделяется внимание природным красотам, климату, подземным ресурсам и культурному наследию народа Узбекистана. Например, можно привести примеры произведений великих поэтов, таких как Amir Temur или Alisher Navoi, и дать информацию об истории и легендарных местах страны. Пословицы выражают мудрость народа и освещают особенности географического положения Узбекистана. Посредством таких высказываний, как «В Ташкенте нет камня» или «Аральское море — это слезы нашего региона», учащихся поощряют к наблюдению.

Ключевые слова: географическое положение, историчность, географическое место, красивая страна, гимн, остров,

Annotation: In the study of the geographical location, through poems, attention is paid to the natural beauty, climate, underground resources and cultural heritage of the people of Uzbekistan. For example, it is possible to give examples of the works of great poets like Amir Temur or Alisher Navoi and give information about the history and legendary places of the country. Proverbs express the wisdom of the people and illuminate the characteristics of the geographical location of

Uzbekistan. Through sayings such as "There is no stone in Tashkent" or "The Aral Sea is the tears of our region", students are encouraged to observe.

Key words: geographical location, historicity, geographical place, beautiful country, anthem, island,

Kirish: O'zbekistonning geografik o'rni mavzusini o'qitishda sher va maqollardan foydalanish, o'quvchilarda mavzuga qiziqishni oshirish va mazmuni yodda saqlashga yordam berishi mumkin. Quyida O'zbekistonning geografik joylashuvi, tabiiy resurslari va madaniy xususiyatlariga oid ba'zi misollar keltirilgan:
Sherlar

1. O'zbekiston - yurtim, jannatim!

- "Toshkent shahrining osmoni, / Shahrinda quvonch yo'g'on."

- Bu sher orqali O'zbekiston poytaxtining geografik ahamiyati, uning markaziy joylashuvi va odamlar uchun qadr-qimmatini ta'kidlanadi.

2. Tabiat go'zalligi

- "Sirdaryo va Amudaryo, / Suvi bilan hayot baxshida."

- Bu yerda daryolar O'zbekistonning tabiiy boyliklari sifatida ko'rsatiladi.

Maqollar

1. "Yerga ko'milgan boylik topilmaydi."

- Ushbu maqol O'zbekistonning tabiiy resurslarini anglatadi va ularni qadrlashning muhimligini ta'kidlaydi.

2. "Yurt tinchligi - eng katta boylik."

- Geografik jihatdan muhim bo'lgan joylar tinchlik va barqarorlikka asoslanganligini ko'rsatadi.

O'qitish usullari

- Tadqiqot ishlari: Talabalar O'zbekistonning har bir hududining geografik xususiyatlarini o'rganib chiqib, ularga mos keladigan she'r yoki maqolani tanlashlari mumkin.

- Maqolalar tayyorlash: Talabalar o'z fikrlarini ifoda etish uchun maqollar yozishlari yoki mavjud maqollarni tahlil qilishlari mumkin.

- San'at bilan integratsiya: She'rlarni musiqaga solib aytish yoki ularni sahnalashtirish orqali darsni yanada qiziqarli qilish mumkin.

Bu usullar yordamida talabalarga O'zbekistonning geografik o'rnini osonroq tushunishga yordam beriladi hamda ularning madaniy merosiga bo'lgan qiziqishlari ortadi.

Asosiy qism: O'zbekistonning geografik o'rni, uning tabiiy sharoiti va ijtimoiy-iqtisodiy hayoti haqida gapirganda, biz nafaqat statistik ma'lumotlarga, balki xalq og'zaki ijodiga ham murojaat qilishimiz zarur. Sherlar va maqollar, xalqimizning ulkan tajribasi va donoligini aks ettiruvchi boy manba hisoblanadi. Ular orqali O'zbekistonning geografik o'rnining ahamiyatini anglashda qiziqarli va samarali usulni topish mumkin.

O'zbekiston Markaziy Osiyoda joylashgan bo'lib, u qadimdan savdo yo'llarining kesishgan nuqtasi bo'lgan. Shunday ekan, "Yo'lga chiqqan yurtning qadrini bil" degan maqol o'zbek xalqining savdo-sotiq va muloqotga bo'lgan e'tiborini ifodalaydi. Bu maqol O'zbekistonning geografik o'rnining ahamiyatini tushuntiradi: mamlakatimiz turli madaniyatlar va xalqlar bilan bog'lanish imkoniyatiga ega.

Yana bir maqol — "Orol mag'lub bo'lsa, suv yo'q" — O'zbekistonning tabiiy resurslari bilan bog'liq muammolarni yoritadi. Orol dengizining qurishi bu yerda yashovchi insonlarning hayotiga ta'sir ko'rsatganligi sababli, mamlakatimizda suv resurslarini oqilona boshqarish zarurligi haqida ko'p fikrlar mavjud. Bu esa O'zbekistonning ekologik holati va uning kelajagi uchun juda muhimdir.

Sherlardan foydalanishda esa, masalan, "Yurtim - mening jannatim" kabi ifodalardan foydalanish mumkin. Bu sher O'zbekistonga nisbatan mehr-muhabbatni aks ettiradi va uning go'zalligini ko'rsatadi. Mamlakatimiz tog'lari, daryolari va cho'llari haqidagi tasavvurlarni uyg'otib, o'quvchilarni tabiatga mehr qo'yishga undaydi.

Shuningdek, "Yashnalikda yurt saqlanar" degan fikr ham muhimdir. Bu sher orqali biz O'zbekistonning strategik ahamiyatini yanada chuqurroq anglaymiz: davlatimizni saqlash uchun avvalo uning tabiati va resurslarini himoya qilish zarur.

Xulosa qilib aytganda, O'zbekistonning geografik o'rnini o'qitishda maqollar va sherlarni qo'llash nafaqat nazariy bilim berishni kuchaytiradi, balki talabalarning ijodkorlik qobiliyatini ham rivojlantiradi. Xalq og'zaki ijodi orqali biz mamlakatimiz tarixi, madaniyati va tabiati haqida chuqurroq tushunchaga ega bo'lishimiz mumkin. Bular esa yosh avlodni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda muhim rol o'ynaydi.

Ushbu usullar ta'lim jarayonida quyidagi maqsadlarga erishishda yordam beradi:

1. Madaniy tasavvur: O'zbekistonning tabiati va madaniyatini chuqur anglash.

2. Ijodiy fikrlash: Talabalarni ijodiy fikrlashga va mustaqil tahlil qilishga undash.
 3. Emotsional aloqalar: She'rlar yordamida darsga emotsional rang berish.
- Natijada, o'quvchilar O'zbekistonning geografik o'rnini nafaqat faktlar bilan, balki his-tuyg'ular bilan ham idrok etadilar. Bu usul darslarni yanada mazmunli va esda qolarli qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi — Mamlakatning iqtisodiy ko'rsatkichlari va geografik xususiyatlari haqida ma'lumot.
2. Qodirov A., "O'zbekiston geograflarining tarixiy yutuqlari" — O'zbekiston geografiyasi tarixi haqida.
3. Mahmudov A., "O'zbekiston tabiatidan hikoyalar" — Ushbu kitobda O'zbekistonda mavjud bo'lgan turli tabiat hodisalari haqida hikoyalar keltirilgan.
4. Ismoilova D., "Geografiya fanini o'qitishda innovatsion usullar" — Geografiya fanini o'qitishda zamonaviy yondashuvlar.

Research Science and Innovation House